

**Agents of Change: People, Climate and Places through Time
– Mezinárodní konference American Society for Environmental
History (ASEH), USA, Boise, ID, 12.–16. března 2008**

Robin Rašín
rasin@natur.cuni.cz

UK v Praze, PřF, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43, Praha 2

Průzkumná jednotka americké armády celé týdny procházela nehostinnou krajinou, překonávala náročný terén a marně hledala zdroj vody. Vedení francouzským průvodcem vojáci stanuli jednoho dne na vyvýšenině, ze které se jim otevřel pohled na údolí, kterým protékala řeka obklopená lesem. "Les bois! Les bois! (Les!)" křičel tento Francouz a dal tím jméno řece (přítok Snake River) a později i městu. Alespoň tak praví legenda. Prvním osídlením v širším okolí dnešní metropole státu Idaho – Boise – byla pevnost zřízená Hudson's Bay Company k ochraně lovců kožešin před nájezdy indiánů kmene Owyhee. Samotné město bylo založeno v blízkém okolí této pevnosti v roce 1863 v době zlaté horečky a již v roce se stalo 1864 správním střediskem tehdejšího „Teritoria Idaho“. Touto oblastí po tzv. Oregon Trail procházeli kolonisté a zlatokopové při své cestě na západ. Oregon Trail postupně objevovali lovci kožešin a od asi 1840 po ní putovaly kolony vozů osadníků doprovázeny stády skotu atd. Byla dlouhá kolem 3 200 km, vedla z Kansas City, v závěru pak podél veletoku Columbie do údolí řeky Willamette ústící z jihu v dnešním Portlandu do Columbie. Dnes je Boise největším městem na území mezi Portlandem (OR) a Salt Lake City (UT). Je výjimečné početnou baskickou komunitou, která má v nevelkém centru města řadu svých kulturních a společenských institucí. Nedaleko tohoto centra stojí hotel The Grove, který hostil každoroční mezinárodní konferenci American Society for Environmental History (založena již v roce 1976). ASEH úzce spolupracuje s naší European Society for Environmental History, což bylo zjevné i při 2. mezinárodní konferenci ESEH, kterou katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK pořádala v Praze v září 2003 (viz Klaudyán 4, 2007, č. 1).

Mottem konference ASEH 2008 byla dnes aktuální problematika „Agents of Change: People, Climate and Places through Time“. Potvrzuje se tak, že i historické přístupy mohou promluvit a přispět do diskuze o současné globální environmentální situaci. Program konference, který se nevymykal tradičním zvyklostem, zahrnoval jak vystoupení v plénu, tak zejména desítky tematicky laděných workshopů a diskuzí. Z nich za zmínku stojí např. workshop „Using GIS for Environmental History“, v rámci kterého byly jako případové představeny studie zaměřené na změnu Land Use (např. préríjních oblastí USA či mokřadů ve východní Kanadě). V programu konference byly ovšem i společenské zahajovací a závěrečné bankety, sešla se výkonná rada ASEH a pochopitelně nechyběl ani výběr z několika exkurzí na závěr konference. Projeví-li čtenář hlubší zájem o dění v průběhu konference, může nahlédnout na stránky: <http://www.aseh.net/conferences/conference-archives/boise08/conference-program>. Při závěrečné večeři, při níž se ve velmi přátelské atmosféře předávaly četné „awards“ nechyběl ani hlavní oceněný – Mark Kurlansky – žurnalista, korespondent a spisovatel, který velmi poutavě shrnul svoji práci

a rozhovory s rybáři, ze kterých vzešla řada jeho publikací včetně té poslední *The Last Fish Tale* (Ballantine Books, 2008, 304 s.).

Velmi široká paleta příspěvků a prezentací byla pro snazší orientaci rozčleněna do deseti sekcí, které byly následně ještě děleny do tematických bloků (8), ve kterých byly představeny už samotné prezentace (vždy 3 až 4). Čtenář si tak může spočítat, že celkově zaznělo na konferenci téměř 250 příspěvků doplněných dvaceti dvěma postery. Mezi nimi byl i poster s názvem *Regional identity, contemporary and historical regions and the issue of relict borders – the case of Czechia*, který byl společným dílem historických geografů z katedry sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK (P. Chromý, L. Jeleček, R. Rašín, Z. Kučera, S. Kuldová, P. Kušková) a prezentoval výstupy historickogeografických výzkumů krajiny u nás; zejm. pak grantového projektu GA AV KJB 301110705, GA ČR 205/06/P386 a GAUK). Zde bychom rádi zdůraznili, že ačkoli jsou postery obecně u nás hodnoceny méně nežli referáty v sekcích, je tato forma prezentace výsledků výzkumu mnohem efektivnější. Během konferencí, které jsou rozdrobeny do řady sekcí a podsekcí jsou to právě postery, které osloví nejvíce účastníků, jsou totiž vystaveny po celou dobu konference ve stejném prostoru jako tradiční prodejní výstava knih řady vědeckých nakladatelství, ve stanovenou dobu musí být u nich autoři, aby mohli odpovídat na dotazy zájemců o danou tematiku. Navíc nabízejí i vhodné prostředí a inspiraci k (ne)formálním diskusím o přestávkách. Proto se domníváme, že ve svém důsledku mohou mít daleko větší význam a přínos než četba referátů v sekcích, z nichž většinu navštíví úzký okruh posluchačů, kteří navíc často „chodí na pro ně zajímavé referáty“. Což je ostatně obecný problém všech akcí tohoto druhu.

Členové české „delegace“ se zúčastňovali těch sekcí, či panelů, které byly většinou ve vztahu k předmětu jejich výzkumů – tedy zejména sekcí, v nichž byly diskutovány dlouhodobé změny ve využití ploch, proměny identity území, formování krajiny jako dědictví regionů (*Grasslands, Dams, and Highways: Regions, People and Infrastructure under Development in Tibetan Areas of China, 1980–2005; Southern Landscapes: African Americans as Agents of Change* ad.) nicméně na konferenci byla celá řada zajímavých příspěvků, mezi kterými byl i ten S. Hamiltona „Choke on My Smoke! American Truckers and Populist Petro-Culture in an Age of Limits“. Evropanům tak nabídl velmi zajímavý vhled do americké nákladní dopravy, která je zde i dnes jistým fenoménem, životním stylem (způsobem života) a záležitostí, při které nejde jen o „pouhý“ transport materiálu z bodu A do bodu B. Tento příspěvek ukázal širší výzkumných témat v rámci environmentálních dějin. To činí jejich konference poutavými a atraktivními. Účastníci si tak mohou rozšiřovat své obzory nejen v oblasti jejich výzkumných problémů a zájmů a, ale zároveň lze nahlédnout pod „pokličku“ vědních disciplín zcela jinak orientovaných a zaměřených.

Pochopitelnou a užitečnou součástí konferencí je i utužování „starých“ známostí a navazování nových kontaktů. Ani v této aktivitě naše „expedice“ nezůstala pozadu (F. Krausmann, V. Winiwarter, P. Hirt, D. Worster, J. D. Hughes, G. Wynn, P. Coates aj.). Po završení konference jsme pak podnikli vlastní exkurzi. Jejím cílem bylo údolí slavné Columbia River, které odděluje dva ze států Unie – Oregon a Washington. Tato oblast je přitažlivá pro fyzické geografy nesmírně panoramatickým a proměnlivým reliéfem, pro environmentalisty nabízí postupný přechod od travních společenstev, přes porosty s roztroušenými keři a stromy až po ekosystém lesa, který opět přechází od borovicového po les vlhčí smíšený. Sociální geograf si pak všimne umístění dopravních sítí do prostoru údolí řeky, dále lokalizaci osídlení a služeb napojenou na přehrady; historický geograf neopomene připomenout, že stejnými místy vedla i „Oregon Trail“, po které kráčeli zlatokopové a osadníci při cestě na kolonizovaný Severozápad. Běžný cestovatel se pak kochá a zamýšlí se nad faktem, proč je na každém mostě a přehradě vyvěšená obří vlajka Spojených států. Jak kdyby se snad člověk mohl nechtíc ocitnout v nějaké jiné zemi než USA.

Konference v Boise a vůbec konference obecně jsou nejen pomyslnou třešničkou a sladkou „odměnou“ práce výzkumníka, v přátelské atmosféře se může sejít s kolegy a známými, diskutovat o výzkumu i o životě obecně. Lze nahlédnout do kuchyně ostatních vědeckých center a sledovat, kam směřují osy výzkumů, ba co víc exploračně naladěným geografům poskytují možnost poznat nové země, jejich obyvatele, kulturu. Bezesporu jsou však tvrdou dřinou a při pohledu na široké spektrum a možnosti výzkumných otázek, problémů a zájmů pak i neštěstím pro ty, kteří vidí omezenost lidských sil a času.